

priprav. Vlada upa, da se besede ministerskega predsednika ne bodo napačno tolmačile ter da ostane pot zaupanja odprta vsem strankam. V tem smislu vlada prosi podpore državne zbornice. Vlada ne bo proti nobeni stranki rabila načela: *divide et impera*, marveč bo vedno smatrala pravičnost kot najvišje načelo. Brez prevzetnosti in samohvale, toda v trdnem zaupanju pravi si vlada „*In hoc signo vinces.*“

Politični pregled.

Odprava izjemnega stanja v Pragi. — V nedeljo se je v Pragi odpravilo izjemno stanje. Trpelo je nekaj nad dve leti. Upeljalo se je bilo dne 12. septembra 1893 leta pod Taaffejevo vlado. Povod so bile dale neke protidinastične demonstracije na cesarjev rojstni dan, zaradi katerih je nekaj mladih ljudi bilo obsojenih. Pravi namen temu izjemnemu stanju je pa bil uničiti mladočeško stranko, ki posebno praškemu namestniku grofu Thunu ni po volji. Ta namen se ni dosegel, kajti Mladočehi so sedaj silnejši, nego so bili pred izjemnim stanjem. Govori se, da se je grof Thun močno upiral odpravi izjemnega stanja, a Badeni ga ni poslušal, ker noče popolnoma Mladočehov poriniti od sebe, ker ne ve katere stranke bode pri vladanji potreboval. Grof Thun je celo pretil, da odstopi od namestništva, ako bi se izjemno stanje odpravilo. Čehi ne bodo žalovali po njem, ako to stori. Politična nasprotja so se baš pod njegovo upravo posebno poostriala. Kazal je pri vsaki priliki svoja nasprotstva do Mladočehov. Vidilo se mu je pa tudi, da češkemu narodu sploh ni bil naklonjen.

Izgredi v Zagrebu. — Proti dijakom, ki so demonstrirali proti madjarski zastavi v Zagrebu, se jako hudo postopa. Izročili so jih sodišču in se bodo morali zagovarjati zaradi rušenja javnega reda in miru. Dvombe ni, da jih bode več kaznovanih, ker je ban silno nevoljen zaradi tega dogodka. Poročal je vedno na Dunaj, da se mu je posrečilo napraviti najugodnejše razmere mej Madjari in Hrvati, a sedaj se je nakrat ob navzočnosti cesarjevi pokazalo staro sovraštvo. Budimpeštanski listi so jako osorno pisali proti banu in so napovedovali, da odstopi. Vlada ogerska pa vendar ne misli odstraniti bana, ker ve, da bi njega naslednik bolje ne zastopal na Hrvatskem madjarskih koristij. Opozicija se pa pripravlja, da bode izrabila zagrebške dogodbe proti vladi. Poslala je bila v Zagreb posebne zaupnike, da so vse poizvedeli in nabrali gradiva za interpelacije.

Vitez Rinaldini in Badeni. — Vitez Rinaldini je tudi bil pri Badeniji na Dunaji. Opravičeval je zopet iredentovce, a pri novem ministerskem predsedniku ni imel sreče. Badeni je naravnost od njega zahteval, da naj proti iredenti odločneje postopa in se bolj ozira na Slovane. Rinaldiniju taki nasveti niso ugajali. Izvrševal jih strogo pač ne bode. Nekateri mislijo da bode Rinaldini rajše odstopil. Poslednje se nam ne zdi popolnoma verjetno. Rinaldini je vnet Italijan in nasprotnik Slovanov, ki pa dobro ve, da njegov naslednik, ki si ga bode izbral Badeni, ne bode tak. Zaradi tega se bode skušal obdržati, dokler bode le moč. Na videz bode najbrž tudi kaj storil proti iredenti, a v resnici pa ne bode Italijanom lasu skrivil. Seveda iredentovskih demonstracij ne bode smel trpeti, ker s tem bi le sebi popolnoma izpodkopal stališče. Sicer bodo pa Italijani tudi takoj nekoliko manj poguma imeli, če bodo videli, da z Dunaja več ne veje zanje ugodna sapa, in bodo že gledali, da ne bodo preveč oteževali stališča Rinaldiniju.

Stojalovski. — Te dni je prišel iz ječe duhovnik Stojalovski. Bil je več mesecev zaprt, ker je v svojem listu pisal proti poljski zlahti. Stojalovski je bil krščanski socialist in vodja kmetske stranke v Galiciji. Plemenitaši in višja du-

hovščina so ga posebno sovražili. Gališki nadškofje so bili izdali proti njemu poseben pastirski list, v katerem so bili prepovedali vernikom čitanje njegovega glasila. Imel je pa že poprej mnogo neprijetnosti s svojim škofom. Jedenkrat so mu bili že vzeli pravico maševati, a Stojalovski je bil šel v Rim, in ondu so se prepričali, da kazen ni opravičena. Razveljavili so jo, a njega vendar pridelili oddaljeni škofiji v Baru. Papež je še nedavno njegovemu listu dal blagoslov. To ga pa vendar ni rešilo daljšega preganjanja. Gališki škofje in pa novi ministerski predsednik so porabili svoj upliv pri papeževem nunciji na Dunaji in dosegli, da se je Stojalovskemu ukazalo v 8 dneh odpotovati v svojo škofijo in posebno karakteristično je, da je ta ukaz se mu izročil potom policije. Pregnanje se utemeljuje s cerkveno disciplino. Krščanski socialni listi so poprej ga hvalili, a sedaj pa nobeden nima poguma, da bi obsojal to preganjanje. To kaže strahopetnost krščanskosocialne stranke.

Jezik isterskega deželnega zbora. — Isterski deželni zbor je bil vlni sklenil, da se ima rabiti v njem jedino italijanski jezik in se tudi interpelacije in predlogi morajo staviti jedino v italijanščini. Italijanski poslanci so obračali, vlada je pa obrnila. Te dni je isterski deželni odbor dobil z Dunaja obvestilo, da njegov sklep ni veljaven. Za to bi bilo treba skleniti poseben zakon. Za to se bode pa v isterskem deželnem zboru še nadalje slovansko govorilo. — Italijani so tembolj potrti, ker se boje, da jim Badenijeva vlada ne bode šla tako na roke, kakor so jim šle dosedanje. Seveda pri drugačni vladni sapi bi utegnili zgubiti še večino v isterskem deželnem zboru. Zanja se imajo zahvaliti tako le vladni naklonjenosti. Stališče Rinaldinijevo baje ni več trdno.

Premeščenje ogerskega obratnega železniškega vodstva iz Zagreba. — V finančnem odseku ogerske zbornice poslanec Pazmandy zahteval, da se zaradi znanih dogodkov v Zagrebu premesti kam drugam železniško obratno vodstvo iz Zagreba. Trgovski minister Daniel je pa odgovoril, da zato ni povoda. Pri snovanju obratnih vodstev so merodajni jedino prometni oziri, ne pa politični. V Zagrebu je obratno vodstvo potrebno in ondu ostane. Vlada bode pa že gledala, da se ogerskim uradnikom v Zagrebu ne bode krivica godila. — Zanimivo je pa, da nekateri gospodje v Oseku na Hrvatskem se že resno prizadevajo, da bi obratno vodstvo se tja premestilo. Posebno je v tem oziru delaven tajnik tamošnje trgovske zbornice Plavšič, kateri je pri ogerski vladi priljubljen, ker se poganja posebno za osnovo madjarske šole v Oseku. Osečani bi bili pripravljeni zastonj odstopiti svet za zgradbo potrebnih poslopij, da celo poslopja bi sami zgradili, ako bi le ogersko trgovsko ministerstvo se hotelo ozirati na njih želje.

Konec cerkvenopolitičnih reform na Ogorskem. — Vsprejeta je tudi zadnja cerkvenopolitična predloga v ogerski gospodski zbornici. Sedaj je na Ogorskem tudi brezverstvo dovoljeno in požidil se bode lahko, kogar bode veselilo. Dolgo časa je trajal boj. Ko so prvič bile odklonjene cerkvenopolitične predloge, so vsa klerikalna glasila veliko slavo pelo ogerskim magnatom. Sedaj se je pa pokazalo, da so katoliški magnatje igrali povse le komedijo. Vrgli so Wekerleja, ker jim ni ugajal, ker ni bil plemenitaš. Banffyju se pa niso upali več tako po robu postavljati. Ko so ti hrabri plemenitaši videli, da ima vlada resno voljo dognati cerkvenopolitične zakone, in da bi bilo le mogoče, da se njih pravice malo pristrižejo, ako ne odjenjajo, je jim minul pogum. Pri obravnavah o raznih predlogah je baš toliko konservativnih plemenitašev manjkalo, da je dotična predloga bila vsprejeta. Nalašč se jih je toliko odtegnilo, da je vlada imela majhno večino. To se je zgodilo tudi pri poslednji predlogi o svobodnem bogoslužji.

Bolgarija. — Neki bolgarski list ve povedati, da je Rusija stavila naslednje pogoje za spravo z Bolgarijo: Odpoved

princa Ferdinanda, prestop prestolonaslednika Borisa k pravoslavju še pred odpovedjo očetovo, imenovanje treh sovladarjev mlademu Borisu, katerega mora odgojevati ruski duhovnik, imenovanje ruskega generala bolgarskim vojnim ministrom. Zatrjuje se, da je knez Ferdinand vsprejel te pogoje. Koliko je na vsem tem resnice, pokazala bo prihodnost, vendar se smelo reči, da je se vsa ta vest glasi neverjetno.

Azija. — Nasledki velike vojne mej Kitajsko in Japonsko se pokazujejo najraznovrstneje. Ne-le, da še zdlaj ni ondi popolnoma mirno, utegnejo prej ali slej nastati ondi velike homatije. Japonci si izkoriščajo zmago nad Kitajci na razne načine. Sedaj se poroča, da se je z japonsko vednostjo umorila kraljica na Koreji. Japonci hočejo dobiti Korejo popolnoma zase, zato so naročili usmrčenje njim neprijazne kraljice. Na otoku vladajo menda sedaj sami japonski privrženci. Rusija, ki že tako Japoncem močno na prste gleda in ne pripuusti nikakor, da bi si ti svoj vpliv v vzhodni Aziji vedno večali, posebno ne bo trpela, da bi si Japonci Korejo prisvojili. Rusija hoče za svojo trgovino ondi proste roke. Ker sama gleda, da bi si pridobila kaj ozemlja, ne bo trpela, da bi si Japonci brezobzirno vse podjarmili. Mogoče je, da Rusija ravno tem povodom zasede Korejo in vojska je na to neizogibna. Bodo pa Japonci tako pometali z Rusi kakor s Kitajci, to ni gotovo.

Turčija. — Turška vlada se je vdala pritisku Anglije, Francije in Rusije in dovolila preosnovo v Armeniji, kakor so jo te velevlasti zahtevale. Sultan se je jel za svojo kožo bati. Ne-le imenovanih velevlastij se je bal, tudi so ga jeli skrbeti njegovi rodni mohamedanci. Ti so bili tako razburjeni po izgredi in moritvah v Carigradu in okolici, da se je bilo bati, da nastopijo proti sultanu. Nekaj takih nastopov se je pojasnilo. Z reformami v Armeniji odločiti se imajo kristjanom ednake pravice kakor mohamedancem. Ednako kristjani kakor mohamedanci se bodo nastavljali za uradnike. Sploh ednakopravnost obeh plemen se mora povsod uvesti. Uredi se uprava, primerno se preuredi pobiranje davkov itd. Tako bi bil tudi mogoč mir ondi. Se bodo pa li te reforme že tako kmalu izvele, je dvomljivo. Turčija je pač to obljubila, a izvesti se bo upirala. Bo že vedla najti ovire. Morale jo bodo k temu zopet prisiliti velevlasti. Recimo pa, da se reforme enkrat srečno izvedejo, je še dvomljivo, če bodo Turčini nepristranski. Najbrže bodo še vedno pritiskali na kristjane. Mir in red bo v vzhodni Evropi pač še-le, ko Turčija ne bo imela tu nič več zapovedovati in da temu ni več tako dolgo, pokazali so zadnji dogodki.

Kuba. — Španija se bori z ustaši na amerškanskem otoku Kuba. Vkljub velikim žrtvam je španjska vlada že sama jela obupavati nad vspehom. Ustaši dobivajo jako znatne pomoči od Amerikancev. Celo države amerškanske podpirajo na skrivnem ustaše. Posebno braziljska vlada je močno naklonjena ustašem. Vse države amerškanske so namreč v tem edine, da je evropski vpliv in gospodarstvo popolnoma izpodriniti iz Amerike. Ni čuda, če odobravajo napore, odtegniti Španjcem gospodarstvo na Kubi. Konec ustaje bo slednjič res neugoden za Španijo, katero bo to tembolj zadelo, ker bo s Kubo zgubila dober vir dohodkov, katere to-li potrebuje za svoje že itak slabe finančne razmere.

Obrtnija.

Ukaz c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 6. avgusta 1895. št. 11584,

(Konec.)

§ 8. Stranka je zavezana, kolikorkrat namerava zglaseno pivo

a) na drobno prodajati ali ga sama rabiti, ali
b) ga na debelo, t. j. eden hektoliter ali večjo množino komu prodati ali ga iz shrambe odpraviti, ali
c) iz shrambe odposlati,
d) vse ali nekoliko iz posode v drugo ali več drugih pretočiti ali prenesti, ali

c) uradno zaporo odpreti ali napraviti na posodi ali na spravi odprtino, sploh kakorkoli premeniti doseganje stanje piva, od katerega še ni odmerjena pristojbina — nameravano dejanje naznaniti v to postavljenemu organu, in sicer, če se nahaja stranka v bivališču njegovem, vsaj 3 ure, drugače pa najmanj 12 ur prej.

V slučajih, določenem pod črko a, je plačati naklodo od vse množine piva v posodi, iz katere se bode vzelo za nadrobno prodajo ali za svojo porabo.

V slučajih, določenih pod črkama b) in c), je povedati, če zahteva organ, osebo, kateri, in kraj, kamor se bode oddalo pivo.

Poraba piva za nadrobno prodajo ali za svojo rabo nastopi tedaj, kadar se nastavi t. j. v navedeni namen odpre posoda, v kateri je pivo.

Pretakanje v steklenice je smatrati za enako nastavljanju v podrobno prodajo.

Zglasitev je potrditi v zglasilni in pregledni poli.

§ 9. Nobeno v § 8. imenovanih dejanj se ne sme vršiti, predno

a) se potrdilo o zglasitvi in, kolikor se dostaje porabe za nadrobno prodajo ali za svojo rabo, boleta s potrdilom o plačani deželni nakladi ne nahaja v prostorih nakladi zavezane stranke pri tistem, ki ga veže odgovornost za to, potem predno

b) ne nastopi za izvršitev zglasenega dejanja naznanjeni čas, in predno

c) postavljeni organ zapore, če je pivo pod njo, ne odpre ali ne sname.

Le tedaj, kadar je bila zglasitev po predpisu opravljena, in ne pride postavljeni organ eno uro po zglasenem času, da bi odprl uradno zaporo, v prostore, v katerih se ima izvršiti zglaseno postopanje, ali kadar se je v zglasilni in pregledni poli to dovolilo, sme stranka sama odpreti zaporo.

§ 10. Deželno naklodo plača stranka po svoji želji ali tedaj, kadar se spravi pivo v prostore, kjer se bode hranilo in prodajalo, ali pa šele tedaj, kadar se nastavi za nadrobno prodajo ali za svojo rabo.

Predno ni plačana naklada, se ne sme začeti rabiti nakladi zavezano pivo.

Če hoče stranka le od enega dela piva iz večje zglasene posode plačati pristojbino, se mora ta del iz večje posode odtočiti, in sicer vpričo postavljenega organa, ta postopek pa zapisati v zglasilno in pregledno polo. —

Plačilo deželne naklade je stranki z ozirom na zglasitev piva, od katerega se je odmerila pristojbina, potrditi z boletom,